

PATICCASAMUPPADA

ZÁVISLÉ VZNIKÁNÍ

Toto je úvod do *Dhammy*, který je založen na Závislém Vznikání s použitím symbolického zosobnění myšlenek vyjádřených vodovými barvami Thajského umění.

Yakṣa (obr) vyjadřuje čas, který se stravuje v den i noc oklamanými lidskými bytostmi, přemoženými neznalostí. Je to divoká bytost, která představuje tři druhy znečištění. Jeho vzhled je nesmírně odporný a děsivý. Odtahuje všechny bytosti do ohně.

Těch pět lebek symbolizují pět skupin (tělo, pociťování, vnímání, záměrně vykonané činy a vědomí), na kterých nesmí být ulpíváno, poněvadž jsou pomíjivé a neustále v pohybu po celý život lidské bytosti.

Tygrí kůže, která zakrývá *yakṣu* znamená psychické omámení a skryté dispozice, které obklopují a lpí na vnímavých bytostech, přičemž je pohlcují dnem i nocí.

Buddha v tom cyklu znázorňuje zobrazení Buddhy (nadpřirozenou moudrost), Ten, který ví, všímavost která se může objevit v mysli kohokoliv. Když není žádné nevědomosti, Buddha (*viññā*, což znamená „Ten, který si je vědom stavů své mysli“ a *avijñā*, což znamená „Ten, který postrádá pozornost“) vede lidi pryč od Cyklu, protože taková moudrost je za hranicemi *kammy*, akce a reakce.

Bílé oči obra znázorňují dny a ty černé znázorňují noci. Dny a noci neustále požírají životy vnímavých bytostí.

Červené květiny na uších *yakṣi* znázorňují lidi a zvířata, kteří jsou oklamáni pěti předměty smyslného užívání si (tvar, zvuk, pach, chuť a hmatatelné objekty).

Plamenný náhrdelník symbolizuje lidský strach o jejich děti, vnoučata a příbuzné.

Náramky na nohách vyjadřují lpění na domovech, pozemcích, špercích a penězích (mobilní i imobilní majetek).

Náramky na rukou vyjadřují manželský pár, který se neustále strachuje jeden o druhého, a nemohou být odděleni. Jsou k sobě uvázáni až do dnů svých smrtí.

Buddha nad Kruhem, stojící a ukazující Cestu žákovi, poukazuje na to, že jen cesta k Ustání Utrpení vede ke spatření Čtyř Ušlechtilých Pravd, znalosti praxe Osmičlenné Ušlechtilé Stezky, k pochopení Závislého Vznikání a k povznesení se nad dobrou a špatnou *kammu*. Následkem toho bude možné se povznést nad Cyklus Existence a nakonec uskutečnit *Nibbānu*. Nehty, které jsou ostré, špičaté a děsivé, znázorňují lidi a zvířata jakožto oběti, které se chystá zhltnout. Bude pro ně velice obtížné se osvobodit od (deseti) pout a skrytých dispozic, jež je vážou ke kolu zrozování.

PRVNÍ KRUH

1. Prase je chamtivé zvíře, které jí bez uvážení a vždy se poté ukládá ke spánku. Přestože je již zcela naplněno, stále je v jeho mysli hlad. Přestavuje chamtivost, tj. *lobha*.
2. Had je jedovaté zvíře, které kouše a zabíjí své nepřátele jedem. Toto znázorňuje mstivost, a tak znázorňuje nenávist (*dosa*).
3. Kohout je zvíře, které je zcela marnivé a rádo se chlubí svou krásou. Také se pokládá za ctnostné v každém ohledu a rádo škrábe do země. To znamená, že neustále vytváří popudy a emoce. Proto znázorňuje oklamání, což je *moha*.

Tato tři zvířata koušou jeden druhého a tím jsou jeden na druhého odkázán v kruhovitém řetězci. Toto znázorňuje vyvstání a ustání vědomí (*citta*). Toto neustálé pokračování vytváří *kammu*, která je následována *vipākou* (reakcí) potěšení a utrpení způsobenou chamtivostí, nenávistí a zaslepeností (oklamáním). Jen Buddha (*vijjā*) je schopen zničit toto znečištění a opustit ten Kruh. Proto Buddha poukazuje na cestu k Čtyřem Ušlechtilým Pravdám a Osmičlenné Ušlechtilé Stezce za účelem povstání nad ten Kruh, tj. za účelem *Nibbāny*.

DRUHÝ KRUH

Černá *Dhamma*, Bílá *Dhamma*

Černá *Dhamma* je špatná *kamma* těla, řeči či mysli, která je způsobena nevědomostí/oklamáním (*avijjā*). Stravuje se bez zvažování toho, že vše je jen element, pouze element, nic víc, a vždy se poté ukládá ke spánku. Znázorňuje toho, komu chybí všímavost v kontemplaci ve čtyřech polohách stání, chození, sezení a uléhání. Následkem se objevuje myšlenka Jáství v protikladu k ostatním. Zároveň s tím, proces těla a mysli pokračuje. Ten, kdo je ve sféře Černé *Kammy* je jako někdo, kdo se prochází v noci, oblečen do temna, špinavý a zbytečný.

Bílá *Dhamma* je dobrá *kamma*, která je pod vlivem Buddhy (nadpřirozené moudrosti (*vijjā*) či toho, kdo zná probuzení a je pln blaha), který je všímavý ve čtyřech pozicích (sezení, stání, chození a uléhání), při mluvení a při myšlení, kontempluje tělo a mysl jakožto element a nikoliv jakožto sebe samého či něco jiného. Je po celou dobu zcela všímavý. A tak je to jako by žil ve sféře světla, čistý a nezkalený. Protože provádí ctnostné činy, je jako bytost ozdobená šperky, čistá a nezkalená.

Černá *Dhamma* má při zlém Činění za následek zlo (Černá *Kamma*), což je nedovedná činnost, která vede do pekla. Například (činnost) mysli, která je v depresi, úzkostná, nemoudrá či hloupá.

Bílá *Dhamma* má při dobrém Činění za následek dobro – dovednou činnost, která vede do příjemných světů. Například (činností) mysli, která je jasná, klidná, chladná a moudrá.

TŘETÍ KRUH

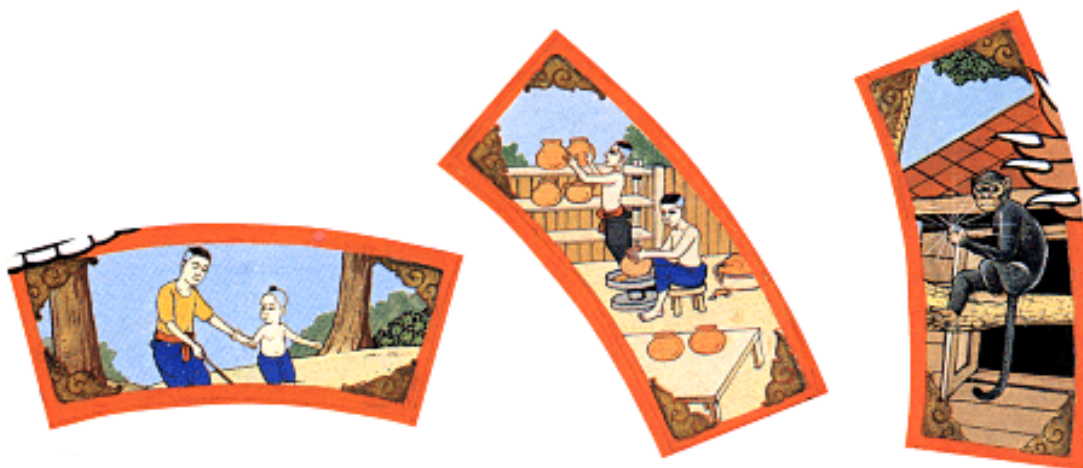
Tento Kruh je spojen s tím Druhým. V prvních třech stádiích, na začátku, činí osoba, která má nadpřirozenou moudrost, různé dobré skutky a získává příslušné výsledky.

1. Pokud se dodržuje pět pravidel, lze v příštím zrození dosáhnout lidské mysli. Dodržování pravidel a praxe meditace povede do nebeských světů. Když je mysl radostná a vyjasněná, má stejnou kvalitu jako mysl nebeské bytosti.
2. Více psychického rozvoje a dodržování pravidel udržuje mysl v nebeských světech a přeměňují ji v mysl nebeské bytosti.
3. Po větší praxi meditace mysl dosáhne vysoký stupeň pohroužení (*jhāna*) a automaticky má stejný charakter jako mysl nebeské bytosti – ať už z jemnohmotné sféry či z nehmotné sféry. {Či případně jakožto bůh Brahma, který dobře rozvinul *mettā* (milující dobrotivost), *karuṇā* (soucit), *muditā* (spoluradost) a *upekkhā* (vyrovnanost).}

Následkem špatné *kammy* je zrození se ve světech utrpení, viz níže. (Popis lidské mysli, v jaké je neustálá chamtivost, nenávist a zaslepenost.)

1. Znárodnění světa pekelných bytostí. Mysl, která vstoupí do pekla, značí nenávistnou mysl, plnou mstivosti.
2. Scéna světa hladových duchů (*peta*), kde se lidská mysl stává myslí hladových duchů z důvodu chamtivosti, touhy po majetku jiných lidí.

3. Popis (či obrázek) světa zvířat. Mysl zvířete je taková mysl, která postrádá všímavost (*sati*), je pod vládou zaslepenosti a může rychle snížit svou výkonnost. Taková mysl je na velmi nízkém stupni a může se ponořit i do hlubších pekel, dle svého stavu. Je ovládána chamtivostí, nenávisť a zaslepeností a bude obětí utrpení až dokonce života. Takto se Buddha (*vijjā* či nadpřirozená moudrost) nemůže objevit. Jen ten, kdo si na Něj pamatuje, může uniknout z pekel a vstoupit do vyššího světa.

ČTVRTÝ KRUH

1. Avijjā (nevědomost): Tento první článek je znázorněn jakožto slepý muž. Je zcela zaslepený z důvodu Neznalosti. Je to mysl plná zaslepenosti a špatných názorů o fyzikálních jevech a mysli (*nāma-rūpa*). Výsledkem je, že vytrvale uchopuje a lpí na skupinách tvarů, zvuku, pachu, chuti a objektů mysli bez jakéhokoliv zkoumání rozdělení do jednotlivých elementů a (rozlišování) skupin jedné od druhé. Mysl nakonec ulpí na víře v existenci „já“, hutnou bytost, která neshnije ani se nerozloží. Taková osoba nemá žádnou schopnost oddělit tělo od mysli a žádnou znalost příčiny vyvstání a ustání vědomí. Tato zaslepenost víry v „já“ v protikladu k jiným, tkví v nedostatku vhledu do reality. Ve skutečnosti se tyto jevy považují za čtyři elementy, tj. voda, země, oheň a vítr a navíc záměrně vykonané činy a vědomí. Proto *avijjā* vyznačuje oklamanou lidskou bytost, která je plná neznalosti (*moha*) a neuvědomuje si Pravdu. A tak je znázorněn jakožto slepá osoba, někdo, kdo neví, kam jde, poněvadž nic nevidí a nemůže nic udělat dobře.

2. Saṅkhārā (záměrné aktivity) jsou presentovány jako hrnčíř, který tvaruje hrnce na svém hrnčířském kole. Snaží se vytvořit něco do určitého tvaru z materiálu, který je již k dispozici. Toto poukazuje na to, jak Tvar, Chuť, Pach, Zvuk, hmatatelné objekty a objekty mysli jsou stvořeny skrze kontakt mysli. Je to mysl, která je plná impulsů, emocí a různých myšlenek vždy když nastane kontakt mezi jedním z šesti smyslů a předmětem. Zalíbení (zásluha) a nechut' (špatný čin) automaticky následují. Také vznikne neutrální pocit (*aneñjābhisāṅkhāra*), což není ani zásluha ani špatný čin. A tak jsou *saṅkhārā* příčinou impulsů a emocí.

3. Viññāṇa (vědomí): opice držící krystal znázorňuje neklidnou mysl, ve které vyvstání a zanikání vědomí má svůj čas a místo. Krystal representuje ctnost. Když je ten krystal čirý, ctnost je přítomna; avšak když je šedivý, žádná (ctnost) není. Dům představuje sféry smyslů (*āyatana*). *Viññāṇa*, tj. vědomí, vzniká vždy, když je přítomen kontakt mezi jedním z šesti smyslů a předmětem.

- 4. *Rūpa-Nāma* (fyzikální jevy a mysl)** je znázorněno mužem a ženou na lodi. (Ta loď znázorňuje fyzikální jevy a cestující znázorňují mysl). Fyzikální tvary jsou representovány tou lodí a vědomí je representováno těmi lidmi. Přestože jsou tyto dva jevy odlišné, musí záviset jeden na druhém.
- 5. *Saḷāyatana* (šest smyslů)** je znázorněno kresbou prázdného domu s dveřmi a okny, které symbolizují šest smyslů. Ten dům značí tělo, dveře mysl a okna oči, uši, nos a jazyk.
- 6. *Phassa* (dotyk):** Objímající se pár representuje kontakt, z kterého vědomí o mužském a ženském bytí vyvstává. Následkem toho, impulsy a emoce jsou produkovány a znečištěny, toužení, zalíbení, nechuť a nerovnováha následují.
- 7. *Vedanā* (pocitování)** je zobrazeno mužem s šípem hluboko ponořeným v jeho očích a který je také ve velkých bolestech. Znázorňuje silné pocitování, které vyvolává, řízeno impulsy, zkušenost našich smyslů, ať už je příjemné, nepříjemné či neutrální.
- 8. *Taṇhā* (toužení)** je znázorněno kresbou muže, který kouří cannabis. Je narkomanem, který vždy touží po větším a větším množství té drogy. Poněvadž nemá žádného uspokojení, nemůže jí mít nikdy dostatek. Toužení nemůže být naplněno. Je to mysl, která způsobuje impulsy a emoce.
- 9. *Upādāna* (ulpívání/uchopování)** je representováno opicí, která trhá ovoce ze stromu. Ulpívání na nich způsobuje lpění, pokud je v iluzi, že jí to ovoce patří. Postrádá moudrost ke zvážení důvodů k jejich zanechání.

10. Bhava (stávání se, existence): Těhotná žena naznačuje plod v jejím lůně. Stávání se vyznačuje rovinu existence, která je shodná se záměry; značí existenci těla a mysli. Jedná se o lpění na konceptech „moje místo a naše místo“, Já, láska a nenávisť. Lpění po vlastnění a existenci je *bhava*.

11. Jāti (zrození): Žena, která rodí miminko znázorňuje zrození se jakožto různý druh bytosti, jako např. žena, muž, zvíře či jinak. Je to zrození se do tří rovin existence. Je to mysl, ve které záměry způsobují impulsy a emoce. Zároveň s tím, vědomí neustále vyvstává a zaniká, následováno láskou a nenávisť. Zrození a existence tak přicházejí na řadu neustále, bez konce. Mysl vytváří lpění na různých emocích minulosti, budoucnosti a přítomnosti.

12. Jarā-Maraṇa (stáří a smrt): Tento poslední článek je zosobněn mužem, který opouští dům a nese si přes rameno na tyči košík se svým majetkem. Toto znázorňuje odchod z těla s tím, že nebude návratu. Jediné, co je možno si vzít, jsou zásluhy a špatné činy. Dům, který znázorňuje celé tělo a majetek, bude zanechán v pozadí. Umírající bude doprovázen smutkem, naříkáním, bolestí, žalem, zoufáním, nespokojeností a oplakáváním v době, kdy je oddělen od svých nejmilejších. Největší ztráta jeho života přichází v době smrti. *Maraṇa* je smrt, je to mysl, která umírá z dobrého, zlého, tohoto světa, onoho světa, zásluhy a špatného činu, a konceptů. Každý moment se mysl rodí a umírá. Smrt myšlenek každý moment, s vyvstáním a zanikáním vědomí, se nazývá „přítomná smrt“. Smrt pěti skupin se nazývá „smrt ve třech rovinách existence“. Ukončení procesu vyvstávání a zanikání vědomí se nazývá „smrt přítomného momentu“ - každý moment je vždy umírání, poněvadž mysl vyvstává a zaniká. (*Nibbāna*)

Pro lidskou bytost je život v přítomnosti vždy nedokonalý, poněvadž mysl je plná lpění na světě zaslepenosti, ve kterém jsou věci příjemné nebo nepříjemné. A tak zalíbení a nechuť následují vyvstání a plynutí pocitů.

Proto jsou lidské bytosti úzkostlivé a zápasí, aby si splnili své touhy, což pro nikoho není možné. Čím více hledají, tím více úzkostlivějšími se stávají. Utrpení po celou dobu následuje. Není žádná rovnováha a naplnění, protože lidské mysli jsou ovládnuty zaslepeností. Proto bude nedokonalost vždy přítomna.

Buddha řekl, že s tím, že utrpení vzniká v přítomném momentě, neměli bychom zůstat s tím, co se stalo v minulosti či s dotazy o utrpení v budoucnu. Zaslepená osoba se obvykle ptá otázky jako kde a kdy vzniklo vědomí či kdo je jeho stvořitelem. Taková osoba může být přirovnána k raněnému muži, který byl střelem a smrtelně zraněn šípem, čekajícímu na vyléčení od doktora. Pokud by se jej doktor ptal různé otázky jako kde a kdy přesně byl střelen a kdo byl ten střelec, aby ten druhý mohl být nejprve nalezen, než bude pacientovi podán lék, byla by doktorova léčba efektivní? Pacient by zcela jistě zemřel. Stejně tak, utrpení těla a mysli vzniká zde a nyní; proto nepotřebujeme znát minulost. Byla by to ztráta času. Měli bychom odstranit utrpení teď, když procházíme procesem zrození, stárnutí, hniloby a smrti.

Měli bychom praktikovat *Dhammu* jako cestu k ustání utrpení, dnes. Není potřeba čekat dlouhou dobu, abychom ten proces bezprostředně viděli. Vše je vzájemně závislé. Proto je zákon Příčinnosti, tj. Závislého Vznikání. Buddha poukázal na zákon přírody. Toto byla část o *Dhammē* či principu pravdy, kterou odhalil. Uvědomil si tuto pravdivou skutečnost s použitím své moudrosti. Všechny tyto věci se stávaly dlouho před každým *Buddhou*. Nikdo nebyl narozen do období, ve kterém by o tom věděl, protože fyzikální jevy a mysl existovaly nesčítelně dlouhou dobu. Buddha byl osvícen moudrostí, která se zjevila z jeho vize pravdy v *samādhī*. Pochopil tuto podrobnost do hloubky. To je za hranicemi schopnosti obyčejných lidí pochopit skutečný charakter, poněvadž nemají stejnou vizi.

A tak se Buddha stal svědkem *Dhammy* a měl dostatek odvahy, aby s jistotou odpověděl otázky Brahminům. Byl přesvědčen, že princip *Dhammy*, který si uvědomil, byla pravda, která mohla být prokázána jen následováním stejného systému praxe, který on sám následoval za účelem dosažení Osvícení. Způsob dosažení *Dhammy* v mysli může být opravdu prokázán. Rodina Buddha došla k závěru, že „ze Závislosti na Zaslepenosti, vyvstávají *Kammické Útvary*.“ Buddha řekl, že „jakákoliv skupina Brahminů, která může pochopit skupinu *Dhammy* a znát jejich vyvstávání, zanikání a proces přírody, může být uznána za lidi, kteří mají hlubokou moudrost a mají ohromné dosažení v přítomném čase.“ „Mnichu! *Tathāgata* (příčina, která je taková a taková), *avittata* (příčina, která je neměnná), *anaññatā* (příčina, která je neměnná) je principem *Idappaccayatā*, jak již bylo vysvětleno dříve. Také to může být nazýváno jakožto „Závislé Vznikání“.

Jak je obsaženo v *Tipiṭace*, Ānanda vykřikl: „Jak úžasné! Jak úžasné! Toto nebylo vysvětleno předtím. Nikdy jsem to neslyšel či neviděl předtím. Jak šťastné jsou moje oči, srdce a uši, že přišly do kontaktu s tímto učením! Jak šťastný jsem, že jsem se zrodil, abych si uvědomil pravdu, kterou jsi učil! Je líbezná, tak hluboká, tak jemná, tak rozvážná a tak snadná k pochopení a ocenění její jasnosti. Je to jako bys odkryl skrytý předmět. Lidé mohou uskutečnit a následovat tuto zjednodušenou *Dhammu*. Jak úžasné! Obtížná záležitost byla nyní zjednodušena.“

Buddha opáčil: „Ānando, tohle neříkej. Závislé Vznikání je velice hluboká *Dhamma*, obtížná k pochopení. Poněvadž lidé nechápou a nepronikají ke správnému skrze *Dhammu*, jsou neustále ve zmatku. Jejich zmatení je složité v zauzlovaném uzlu vláken či různých druhů trávy, jako *Ionperata Cylindrica* a rákosu. Proto, Ānando, vnímavé bytosti budou vždy muset být ve zmatku a mnohém znepokojení. Nemohou povstat nad pekla a Kruh Existence.“

„Poslouchej, Ānando, měl bych tě varovat, abys nebyl neopatrný. *Dhamma*, které jsem dosáhl, je obtížná k uskutečnění. Společnost se většinou raduje v ulpívání; v neopatrnosti, lpí na svých emocích. S touto příčinou je princip *idappaccayatā* či určitá příčinnost nebo Závislé Vznikání náročné k pochopení, a stejně tak i klid ukončením všech *Kamma* útvarů, zničení všeho znečištění, utišení *taṇhā*, *virāga* (zničení vášně), *nirodha* a *nibbāna*.“ Buddha myslel, že by Jeho učení bylo marné, poněvadž lidé byli jen bezohlední, zaslepení a lpěli na myšlence 'Jáství'.

„Ānando, měl bys vědět, že *Dhamma*, kterou jsem vysvětlil je vskutku snadná pro moudrou osobu, která není zaslepená myšlenkou Jáství a unášená jí pryč. Pro něj je *Dhamma* snadná k pochopení, líbezná, výborná a jemná. Nicméně, je obtížná pro lidi, kteří věří v Jáství, kteří jsou bezohlední. Nikdy během svého života nebudou schopni vidět právě skrz, hluboko do této *Dhammy*.“

Princip Závislého Vznikání má dva významy. První začíná: „Skrze neznalost vznikají zapříčiněné záměrné činnosti.“ Je třeba pochopit „vyvstávání“ jevů. Druhý význam se zabývá osvícením z jejich zaniknutí. První část ukazuje vyvstávání Příčiny utrpení či *samudaya* (*taṅhā*). Konečná část se zabývá Osvícením Ustání utrpení (*nirodhavara*). Závislé Vznikání v dopředném a opačném směru:

Imasmiṃ sati, idaṃ hoti. - Když je toto, tamto je.

Imassuppādā, idaṃ uppajjati. - Když vyvstává toto, tamto vyvstává.

Imasmiṃ asati, idaṃ na hoti. - Když toto není, tamto není.

Imassa nirodhā, idaṃ nirujjhati. - Když toto zaniká, tamto zaniká.

Toto se nazývá *idappaccayatā*. Pokud začneme od utrpení ve Čtyřech Ušlechtilých Pravdách, což je ulpívání:

Ze závislosti na Nevědomosti vyvstávají *Kammické Útvary*.

Ze závislosti na *Kammických Útvarech* vyvstává Vědomí.

Ze závislosti na Vědomí vyvstává Mysl a Fyzikální jevy.

Ze závislosti na Mysli a Fyzikálních jevech vyvstává Šest Smyslových Základů.

Ze závislosti na Šesti Smyslových Základnách vyvstává dotyk.

Ze závislosti na Dotyku vyvstává Pociťování.

Ze závislosti na Pociťování vyvstává Ulpívání.

Ze závislosti na Ulpívání vyvstává Lpění.

Ze závislosti na Lpění vyvstává Nastávání.

Ze závislosti na Nastávání vyvstává Zrození.

Ze závislosti na Zrození vyvstává Stárnutí a smrt, utrpení, nářek, bolest, žal a zoufání vyvstanou. Takto vyvstává celá hromada utrpení.

Skrze kompletní zaniknutí a vyhasnutí Neznalosti, *Kammické Útvary* vyhasly.

Skrze vyhasnutí *Kammických Útvarů*, Vědomí vyhaslo.

Skrze vyhasnutí Mysli a Fyzikálních jevů, Šest Smyslových Základů vyhasly.

Skrze vyhasnutí Šest Smyslových Základů Dotyk vyhasl.

Skrze vyhasnutí Dotyku, Pociťování vyhaslo.

Skrze vyhasnutí Pociťování, Ulpívání vyhaslo.

Skrze vyhasnutí Ulpívání, Lpění vyhaslo.

Skrze vyhasnutí Lpění Nastávání vyhaslo.

Skrze vyhasnutí Nastávání Zrození vyhaslo.

Skrze vyhasnutí Zrození, Stárnutí, Smrt, utrpení, nářek, bolest, žal a zoufalství vyhasly. Takto celá hromada utrpení vyhasla.

Dílčí části Závislého Vznikání jsou ty od *avijjā* po *maraṇa* (*avijjā>saṅkhārā>viññāṇa>nāma-rūpa>saḷāyatana>phassa>vedanā>taṅhā>upādāna>bhava>jāti>jarā maraṇa.*) Utrpení, nářek, bolest a žal jsou jen vedlejšími produkty. Objevují se v osobě, která, se znečištěním, musí projít skrz *jarā* a *maraṇa*. Jsou to skryté dispozice, které dávají vznik neznalosti a vzniku kola. Ve svém učení Buddha ne vždy uplatňoval Závislé Vznikání v dopředném sledu: tento plný a správný řád měl za účel poukázat na

principy. S ohledem na praxi, která začíná otázkami, učil v opačném sledu: *jarā maraṇa*<*jāti*<*bhava*<*upādāna*<*taṇhā*<*vedanā*<*phassa*<*saḷāyatana*<*nāma-rūpa*<*viññāṇa*<*saṅkhārā*<*avijjā*.

SLOŽENÍ LIDSKÉHO LPĚNÍ

Ze závislosti na Impulsech vyvstává Lpění.

Ze závislosti na Lpění vyvstává Hledání (Pronásledování).

Ze závislosti na Hledání vyvstává Rozhodnutí (či Řešení).

Ze závislosti na Rozhodnutí vyvstává Láska.

Ze závislosti na Lásce vyvstává Zaujetí.

Ze závislosti na Zaujetí vyvstává Lpění.

Ze závislosti na Lpění vyvstává Lakomost.

Ze závislosti na Lakomosti vyvstává Ochrana.

Ze závislosti na Ochrane vyvstávají Nedovedné *Dhammā* (či špatné činy).

BLAHODÁRNÁ DHAMMA – NEBLAHODÁRNÁ DHAMMA

(Mysl, která je plna inteligence, obstojné moudrosti a míru. - Mysl, která není inteligentní, ale hloupá, pochmurná, zamračená či neklidná.)

Neblahodárná *Dhammā* jsou nedovedné činy, jako zabíjení, hádání se, hašteření, pomlouvání a lhaní. Mysl je přemožena Neznalostí, svázána řetězem lpění, které není nikdy naplněno.

Pokud chtějí lidské bytosti najít v tomto světě cestu k překonání impulsů a lpění, což jsou skryté vlastnosti jejich mysli, měli by studovat Závislé Vznikání. Tato *Dhamma*, která je Nadpřirozenou moudrostí Buddhy, je klíčem k odehnání všech Neblahodárných *Dhammā*, kvůli kterým se lidé vrhají do hromady Utrpení, tak plní znepokojení. Mír a spokojenost se tak oběví v mysli každé lidské bytosti.

Závislé Vznikání je Pravda, která je nezbytnou součástí studia všech Buddhistů, protože je to cesta k pochopení stavů lidské mysli praxí Čtyř Základů všímavosti (*sati*) a moudrosti (*paññā*), meditace na tělo, pocitování, mysl a jevy mysli. Tato praxe je podstoupena za účelem pochopení Utrpení, Příčiny Utrpení a poznání cesty k Ustání Utrpení. Toto se nazývá „praxe *Dhammy* dokud nevyvstane moudrost.“ Když se moudrost objeví, Neznalost je odstraněna.

Závislé Vznikání může být rozděleno do různých podob a následně analyzováno meditujícími pro pochopení a dosažení moudrosti. Měli by postupně kontemplovat každý krok Cyklu. Vyhasnutí přijde coby důsledek. Moudrost vyvstává následována jasným pochopením Cyklu Existence. Není ponechána žádná pochybnost, co se týče zrození, stárnutí, nemoci a smrti. Toto pochopení povede k osvobození z Cyklu. Znečištění, ulpívání a lpění budou odstraněny. Praktikující dosáhne Čtyř Ušlechtilých Stezek a jejich Plody a nakonec uskuteční *Nibbānu*. Toto lze nazvat „Vyhasnutím“ a jedná se o Ušlechtilou Stezku a Plod Dokonalého (*Arahanta*) a *Nibbānu*. Je to nejvyšší ctnost nebeských a lidských bytostí.

BUDDHA

Když Buddha objevil, že je Neznalost kořenovou příčinou Utrpení, použil Cestu Pravdy, což je nadpřirozená moudrost, ke zničení skrytých dispozicí, které jsou pohřbeny hluboko v plynoucím panoramu postupných psychických stavů. Následně dosáhl osvícení a pochopení charakteristiky tří světů (svět smyslného potěšení, jemnohmotných světů a nehmotných světů), pomíjivosti Já a Nejáství. Co nazýváme „Já“ se skládá ze čtyř elementů, země, voda, oheň a vítr. Není to nic víc, než jen kombinace elementu tělesnosti a mentality.

Proto je Neznalost odstraněna Jeho moudrostí. Buddha dosáhl skutečného Vyhasnutí *Kammických* Útvarů skrze Ušlechtilou Stezku Pravdy a osvobodil se z nástrah vzniku Utrpení. Nadpřirozená Moudrost, která se objevuje, je přirovnávána ke světlu ctnosti, které září v srdci toho, kdo praktikuje.

Buddhova nadpřirozená znalost je *Dhamma* ustání utrpení, léčba lidí z nemoci ulpívání, která je vědou zaslíbenosti v Cyklu Existence.

PŮVOD ZÁVISLÉHO VZNIKÁNÍ

Příčiny Závislého Vznikání jsou tyto:

- Ze závislosti na Nevědomosti vyvstávají *Kammické* Útvary.
- Ze závislosti na *Kammických* Útvarech vyvstává Vědomí.
- Ze závislosti na Vědomí vyvstává Mysl a Fyzikální jevy.
- Ze závislosti na Mysli a Fyzikálních jevech vyvstává Šest Smyslových Základů.
- Ze závislosti na Šesti Smyslových Základnách vyvstává dotyk.
- Ze závislosti na Dotyku vyvstává Pociťování.
- Ze závislosti na Pociťování vyvstává Ulpívání.
- Ze závislosti na Ulpívání vyvstává Lpění.
- Ze závislosti na Lpění vyvstává Nastávání.
- Ze závislosti na Nastávání vyvstává Zrození.
- Ze závislosti na Zrození vyvstává Stárnutí a smrt, utrpení, nářek, bolest, žal a zoufání vyvstanou. Vyvstání celé této hromady utrpení se nazývá „Závislé Vznikání.“

Závislé Vyhasnutí je následovně:

- Skrze kompletní zaniknutí a vyhasnutí Neznalosti, *Kammické* Útvary vyhasly.
- Skrze vyhasnutí *Kammických* Útvarů, Vědomí vyhaslo.
- Skrze vyhasnutí Mysli a Fyzikálních jevů, Šest Smyslových Základů vyhasly.
- Skrze vyhasnutí Šest Smyslových Základů Dotyk vyhasl.
- Skrze vyhasnutí Dotyku, Pociťování vyhaslo.
- Skrze vyhasnutí Pociťování, Ulpívání vyhaslo.
- Skrze vyhasnutí Ulpívání, Lpění vyhaslo.
- Skrze vyhasnutí Lpění Nastávání vyhaslo.
- Skrze vyhasnutí Nastávání Zrození vyhaslo.
- Skrze vyhasnutí Zrození, Stárnutí, Smrt, utrpení, nářek, bolest, žal a zoufalství vyhasly.
-

Vyhasnutí celé této hromady utrpení znamená osvobození se z nástrah či smyčky Závislého Vznikání.

DÍLČÍ SOUČÁSTI ZÁVISLÉHO VZNIKÁNÍ

Cyklus života sestává z minulých, přítomných a budoucích součástí zrození. Žádný konec ani první příčina nemohou být nalezeny. Co je příčinou zrození a smrti? Začíná to minulostí, přechází z minulosti do přítomnosti, z přítomnosti do budoucnosti, z budoucnosti do minulosti a z minulosti do přítomnosti, jako nekonečný řetězec.

1. Nevědomost (*Avijjā*) - to je neznalost skutečného charakteru utrpení v mysli, jeho příčiny, Ustání Utrpení (v mysli) a Stezky vedoucí k Ustání Utrpení.

V Závislosti na Neznalosti (*avijjā*) vyvstávají *Kammické Útvary*.

2. *Kammické Útvary* (*Saṅkhārā*) jsou Záměrné činnosti. - Tělesné Útvary - Řečové Útvary - Psychické Útvary.

V Závislosti na *Kammických Útvarech* vyvstává Vědomí.

3. Vědomí (*Viññāṇa*) je vyvstávání Vědomí smyslového objektu skrze šest smyslů: Oči - Vědomí Očí; Uši - Vědomí Uší; Nos - Vědomí Nosy; Jazyk - Vědomí Jazyka; Tělo - Vědomí Těla.

V Závislosti na Vědomí vyvstává Mysl a Fyzikální Jevy.

4. Mysl a Fyzikální Jevy (*Nāma-Rūpa*) - *Nāma* je mysl v mezích fyzického těla. Je velice jemná v charakteru a větví se do: 1. Pociťování či Cítění (*Vedanā*), 2. Vnímání, Paměť (*Saññā*); 3. Záměr (*Cetanā*); 4. Dotyk (*Phassa*); 5. Užití Psychiky, Uvažování (*Manasikāra*). *Rūpa* je fyzické tělo, které lze užívat očima. Jeho charakter je hrubý a je kombinací Čtyř Základních Elementů Země, Vody, Ohně a Větru.

V Závislosti na Mysli a Fyzických Jevy vyvstává Šest Smyslů.

5. Šest Smyslů (*Salāyatana*) - Šest Smyslových Předmětů – tvary, zvuky, pachy, chutě, hmatatelné a psychické předměty - se střetávají se svými příslušnými smysly, čímž vyvstává šest druhů Dotyků a tím i Vědomí: 1. Oči - Dotyk Očí; 2. Uši - Dotyk Uší; 3. Nos - Dotyk Nosy; 4. Jazyk - Dotyk Jazyka; 5. Tělo - Dotyk Těla; 6. Mysl - Dotyk Mysli.

V Závislosti na Šesti Smyslech vyvstává Dotyk.

6. Dotyk, Psychický Vjem (*Phassa*) je spojka smyslových základů, smyslového předmětu a výsledného vědomí: 1. Visuální vědomí - oko (a tvary); 2. Sluchové vědomí - ucho (a zvuky); 3. Pachové vědomí - nos (a pachy); 4. Chuťové vědomí - jazyk (a chutě); 5. Dotykové vědomí - tělo (a hmatatelné předměty); 6. Psychické vědomí - mysl (a psychické předměty).

V Závislosti na Dotyku vyvstává Pociťování.

7. Pociťování (*Vedanā*) je pociťování, které prožívá předmět, když přijde do kontaktu se smysly, ať už je příjemné, nepříjemné či neutrální.

1. Pociťování vyvstalo z očního kontaktu - oči
2. Pociťování vyvstalo ze sluchového kontaktu - uši
3. Pociťování vyvstalo z čichového kontaktu - nos
4. Pociťování vyvstalo z chuťového kontaktu - jazyk
5. Pociťování vyvstalo z taktilního kontaktu - tělo
6. Pociťování vyvstalo z psychického kontaktu – mysl.

V Závislosti na Pociťování vyvstává Ulpívání.

8. Ulpívání (*Taṇhā*) - je šest druhů ulpívání v souladu s šesti smyslovými předměty: 1. Ulpívání na tvarech; 2. Ulpívání na zvucích; 3. Ulpívání na pachu; 4. Ulpívání na chutích; 5. Ulpívání na hmatatelných předmětech; 6. Ulpívání na psychických předmětech.

V Závislosti na Ulpívání vyvstává Lpění.

9. Lpění (*Upādāna*) - Lpění je lpění na předmětech smyslů a pěti skupinách. Dále rozlišujeme lpění na smyslnosti; lpění na názorech lpění na strohých pravidlech a rituálech; lpění na víře v Já (víra, že pět skupin je Já).

V Závislosti na Lpění vzniká Nastávání.

10. Nastávání (*Bhava*) je mysl, která hledá, plna impulsů a emocí. Je to mysl běžného člověka, který je ovládán ulpíváním, který se chystá ke zrozování skrze ulpívání na existenci coby výsledek lpění během předchozích fyzických podob a životech. Jsou tři roviny existence: 1. Rovina Smyslů (světy lidí, zvířat a nebeských bytostí); 2. Rovina jemnohmotnosti (nebeských bytostí); 3. Rovina nehmotnosti (nebeských bytostí).

V Závislosti na Nastávání vyvstává Zrození.

11. Zrození (*Jāti*) je Zrození, které je vyvstáváním psycho-fyzikálních jevů. Muži a ženy vytvářejí lpění jeden na druhém, což vede k pohlavnímu styku. Následkem toho se rodí bytosti se skupinami (*khandha*) a smysly. V Závislosti na Zrození vyvstává Stáří, Smrt, Utrpení, nářek, bolest, žal a zoufání.

12. Stáří a Smrt (*Jarā, Maraṇa*) - *Jarā* znamená stárnutí, jako např. šedivění vlasů, vypadávání zubů, sraštlou kůži, stárnutí a zhoršení schopností smyslů. Toto jsou pomíjivé příčiny a jsou plné utrpené. *Maraṇa* znamená pohyb, zničení, smrt, v době rozpadnutí skupin, odstranění schopností smyslů. Zdroj všeho tohoto utrpení je Neznalost, která může být přirovnána ke květině. Květina roste v strom, kompletní se svým kořenem, kmenem, listy, květinami a plody. Avšak není možné nalézt jeho původ. Tím samým způsobem fyzikální a psychické faktory vnímavé bytosti vyvstávají v závislosti na Neznalosti, jejíž původ nemůže nikdo nalézt. To již bylo zmíněno v řetězci Závislého Vznikání. Obyčejný muž může jen dočasně zastavit Cyklus Závislého Vznikání, poněvadž nemá žádnou nadpřirozenou moudrost o pěti skupinách. Na druhou stranu, Ušlechtilý může zastavit Cyklus napořád nadpřirozenou moudrostí. Již nikdy více se nezrodí. Je to skutečné Vyhasnutí a je jako oheň, který zcela vyhasl, poněvadž palivo bylo zkonsumováno. Pět skupin jsou skutečně pochopeny dosáhnutím moudrosti.

